

Budoucnost plateb v hotovosti (a současné bankovníctví v Nigérii)

© *Ladislav Klaus*

Stále více zemí začíná ustupovat od používání peněz v hotovosti a upřednostňovat bezhotovostní platby (debetní nebo kreditní kartou, internetovým bankovníctvím nebo bankovními převody). Záměrem je nejenom to, že chtějí znemožnit „praní špinavých peněz“, ale podle mého názoru také kontrolovat příjmy a výdaje obyvatel, aby tak mohly účinněji danit jejich příjmy.

Před několika lety jsme se setkali s tím, že centrální banky přestaly dávat do oběhu bankovky vysokých nominálních hodnot, například 500eurové bankovky.

Evropská unie, 500 euro 2022, i když platná, do oběhu se už nevydává

V určitém smyslu jsou bezhotovostní platby u obyvatelstva stále populárnější. Pomocí karty můžete platit například při koupi ledničky nebo i třeba deseti rohlíků. Nemusíte mít v peněžence stovky nebo tisíce korun, a to je určitě výhoda.

Podle statistiky ČNB se množství oběživa od roku 2017 zvýšilo z přibližně 550 na 730 miliard Kč (tedy asi o 33%).

Například koncem roku 1996 bylo v oběhu 2,9 milionů kusů dvoutisícikorunových bankovek, což činilo 1,2% oběživa, ale koncem roku 2021 se tento podíl drasticky změnil na 177,3 milionů kusů, což je 33,1% z celkového oběživa.

Od roku 1993 se v Česku peněžní zásoba posuzována agregátem MO zvýšila z 310 miliard Kč na 680 miliard Kč v říjnu 2022, protože i Česká republika začíná silněji podporovat bezhotovostní platby. Jako příklad lze uvést samoobslužné pokladny v supermarketech.

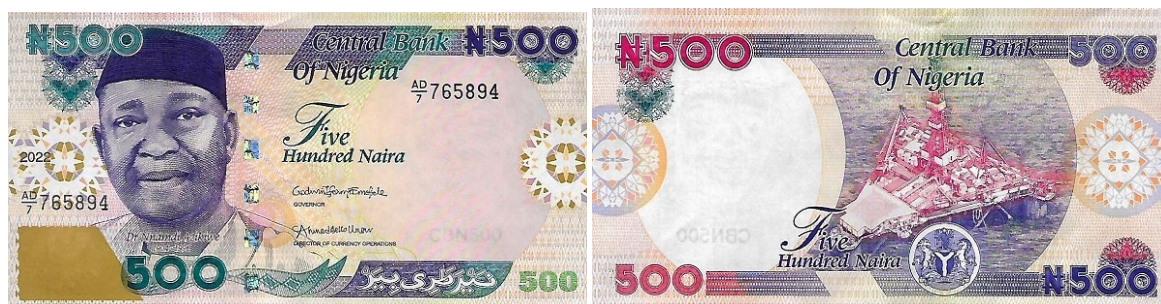
(Peněžní zásoba - anglicky „money supply“ - znamená množství peněz v oběhu, přičemž tzv. „měnový agregát MO“ zahrnuje hotovostní oběhivo + celkové rezervy bank)

Dalším příkladem k přechodu na bezhotovostní platby je Nigerijská federativní republika. V listopadu 2022 činila inflace 21,47% a kurs k US dolaru 447,13 naira.

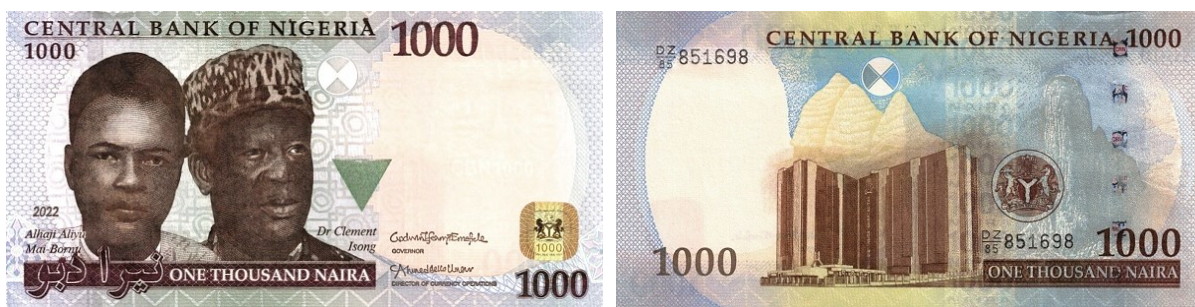
Ekonomika Nigérie je silně závislá na „neformálním sektoru“, tedy v oborech mimo rámec vládní regulace, jako je zemědělství, pouliční a tržní obchod a veřejná doprava. V těchto oborech, ve kterých pracuje většina Nigerijců, je u finančních transakcí obvykle preferována hotovost, protože mnoho z nich nemá bankovní účet.

Podle Světové banky má pouze 45% dospělých občanů v Nigérii účty u regulovaných finančních institucí. Při absenci bankovních účtů se pokladní terminály v místě prodeje staly jednou z nejrychleji rostoucích oblastí finančních transakcí v zemi.

Od 31. ledna 2023 centrální banka Nigérie omezuje **týdenní** výběry v hotovosti na přepážce na 100.000 nair (225 USD) pro jednotlivce a 500.000 nair (1.124 USD) pro korporace, přičemž u vyššího výběru je vyžadován poplatek za zpracování ve výši 5 až 10 procent.

500 naira 2022, Pick-30 (zdroj: <http://www.banknote.ws/>)

1.000 naira 2022, Pick 36 (zdroj: <http://www.banknote.ws/>)

Jakmile se tato politika začala v lednu 2023 uplatňovat, bankomaty (ATM) přestaly vydávat vysoké nigérijské nominální hodnoty 1.000 naira (2,25 USD) a 500 naira (1,10 USD), zatímco výběry z bankomatů a terminálů v místě prodeje jsou omezeny na 20.000 naira (45 USD) denně.

Centrální banka Nigérie silně usiluje o provádění finančních transakcí pomocí internetového bankovníctví, mobilních aplikací a debetních karet.

Jak se zdá, v blízké budoucnosti se papírové peníze stanou historií a pouze sběratelským materiálem.

Použité zdroje:

Anonym: *Nigeria* [online]. [Cit. 20.12.2022] dostupné z internetu: <https://www.banknote.ws/COLLECTION/countries/AFR/NIA/NIA.htm>

Anonym: *Nigeria Restricts ATM Withdrawals 45 Per Day Push Digital Currency* [online]. [Cit. 20.12.2022] dostupné z internetu <https://www.foxnews.com/world/nigeria-restricts-atm-withdrawals-45-per-day-push-digital-currency>

Central Bank of Nigeria: *Naira Redesign Policy Revised Withdrawal* [online]. [Cit. 20.12.2022] dostupné z internetu <https://www.cbn.gov.ng/Out/2022/CCD/ReNairaRedesignPolicyRevisedWithdrawal.pdf>

Česká národní banka: *Bankovky a mince, oběh, struktura peněz v oběhu*. [online]. [Cit. 20.12.2022] dostupné z internetu <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/obeh/struktura-penez-v-obehu/>

Linzmayr, Owen: *The Banknote Book – Nigeria* [online]. [Cit. 20.12.2022] dostupné z internetu (placené předplatné): <https://www.greysheet.com/bnb/nigeria>